ACORD
între Republica Moldova şi Republica Belarus
privind securitatea socială

Republica Moldova şi Republica Belarus, denumite în continuare „Părţi", dorind să dezvolte colaborarea în domeniul securităţii sociale, au convenit după cum urmează

I. DISPOZIŢII GENERALE

Articolul 1
Definiţii

1. În scopul implementării prezentului Acord, următorii termeni desemnează:

1) "legislaţie" – legile şi alte acte normative ale Părţilor, care reglementează raporturile juridice, prevăzute în articolul 2 al prezentului Acord;

2) "autoritate competentă":

în Republica Moldova - Ministerul Sănătăţii, Muncii şi Protecţiei Sociale;

în Republica Belarus - Ministerul Muncii şi Protecţiei Sociale – pentru asigurarea cu pensii, Ministerul Sănătăţii – pentru expertizarea şi reexpertizarea medicală a persoanelor în scopul determinării gradului şi cauzelor dizabilităţii, gradului de pierdere a capacităţii profesionale de muncă (capacităţii de muncă), Ministerul Finanţelor – pentru asigurarea obligatorie în caz de accidente de muncă şi boli profesionale.

3) "instituţie competentă" – instituţia Părţilor, responsabilă de aplicarea legislaţiei ce reglementează raporturile juridice prevăzute la articolul 2 al prezentului Acord;

4) "domiciliu (şedere)" – locul de şedere legal permanent pe teritoriul unei Părţi, determinat şi recunoscut ca atare în conformitate cu legislaţia acestei Părţi;

5) "pensii" – plăţi periodice de stat în numerar prevăzute de legislaţie în caz de bătrâneţe, pierderea capacităţii de muncă/dizabilitate, pierderea întreţinătorului;

6) "plată de asigurare":

în Republica Moldova - indemnizaţia de dizabilitate cauzată de accidente de muncă sau boală profesională;

în Republica Belarus – plată de asigurare unică şi (sau) lunară în legătură cu accidentul de muncă sau boală profesională.

7) "stagiul de cotizare":

în Republica Moldova – perioadele în care au fost achitate contribuţii de asigurări sociale precum şi perioadele asimilate, recunoscute ca atare de legislaţia Republicii Moldova;

în Republica Belarus – perioadele pentru care au fost achitate contribuţii de asigurări sociale, luate în considerare la stabilirea dreptului la pensie.

8) "stagiul de muncă" în Republica Belarus – perioadele luate în considerare conform legislaţiei la stabilirea dreptului la pensii şi a cuantumului acestora.

9) "contribuţii de asigurări sociale":

în Republica Moldova – contribuţiile obligatorii plătite în sistemul de asigurări sociale de stat;

în Republica Belarus - contribuţiile la asigurarea de pensii de stat.

10) "strămutarea" – schimbarea locului permanent de domiciliu (şedere) a persoanei, care prevede radierea din registrul de evidenţă a unei Părţi şi înregistrarea în registrul de evidenţă a celeilalte Părţi.

2. Ceilalţi termeni utilizaţi în prezentul Acord au semnificaţia atribuită acestora de legislaţia Părţii corespunzătoare.

Articolul 2
Domeniul material de aplicare al Acordului

1. Prezentul Acord se aplică raporturilor juridice reglementate de legislaţia Părţilor în ceea ce priveşte stabilirea şi plata:

1) în Republica Moldova a:

- pensiilor pentru limită de vîrstă;

- pensiilor de dizabilitate cauzată de afecţiuni generale;

- pensiilor şi indemnizaţiilor de dizabilitate cauzată de accidente de muncă sau boli profesionale;

- pensiilor de urmaş.

2) în Republica Belarus a:

- pensiilor de muncă (pentru limită de vîrstă, pentru vechime în muncă, pensiilor de invaliditate, de urmaş), adaosuri, majorări şi suplimente la pensii;

- plăților de asigurare.

2. Prezentul Acord se aplică, de asemenea, raporturilor juridice reglementate de legislația Părților privind plata contribuțiilor de asigurări sociale.

3. Prezentul Acord se aplică, de asemenea, raporturilor juridice reglementate de legislația Părților care modifică și (sau) completează prevederile legislației prevăzute la alineatele 1 și 2 ale prezentului articol. În termen de trei luni de la data intrării în vigoare a acestor modificări, autoritatea competentă a unei Părți informează autoritatea competentă a celeilalte Părți despre limitările care implică modificările și (sau) completările respective.

4. Prezentul Acord nu se aplică:

în Republica Moldova - asupra raporturilor juridice reglementate de legislația privind pensiile speciale, pensiile anticipate pentru limită de vîrstă și alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni;

în Republica Belarus - asupra raporturilor juridice reglementate de legislația privind asigurarea cu pensii a militarilor și persoanelor asimilate acestora privind asigurarea cu pensii în conformitate cu legislația, a membrilor familiilor lor, a funcționarilor publici, precum și raporturilor juridice privind stabilirea și plata pensiilor sociale.

Articolul 3
Persoanele care cad sub incidența Acordului

Prezentul Acord se aplică persoanelor domiciliate pe teritoriul uneia dintre Părți:

1) persoanelor, care sunt sau au fost supuse legislației Părților, prevăzute la alineatele 1-3 ale articolului 2 al prezentului Acord;

2) persoanelor, ale căror drepturi derivă, conform legislației Părților, din drepturile persoanelor prevăzute la alineatul 1 al prezentului articol.

Articolul 4
Egalitatea de tratament

1. Persoanele unei Părți, prevăzute în articolul 3 al prezentului Acord domiciliate pe teritoriul celeilalte Părți, au aceleași drepturi ca și cetățenii celeilalte Părți, în ceea ce privește aplicarea legislației prevăzute la alineatele 1-3 ale articolului 2 al prezentului Acord.

2. Dacă prezentul Acord nu prevede altceva, persoanele prevăzute la articolul 3 al prezentului Acord, nu pot fi refuzate în stabilirea pensiilor, plăților de asigurare la care sunt îndreptățite în conformitate cu legislația unei Părți sau în

conformitate cu prevederile prezentului Acord, doar din motiv că aceste persoane domiciliază pe teritoriul celeilalte Părți.

II. APLICAREA LEGISLAȚIEI

Articolul 5
Dispoziții generale

Dacă prezentul Acord nu prevede altceva, asupra persoanei angajate de un angajator înregistrat pe teritoriul unei Părți se va aplica legislația acestei Părți, chiar dacă această persoană domiciliază pe teritoriul celeilalte Părți.

Asupra lucrătorilor independenți se va aplica legislația Părții, pe teritoriul căreia acesta își desfășoară activitatea de muncă.

Articolul 6
Dispoziții speciale

1. Asupra persoanelor angajate pe teritoriul unei Părți care sunt detașate de către angajator pe teritoriul celeilalte Părți pentru a exercita o anumită activitate pentru acest angajator, continuă să se aplice legislația primei Părți, cu condiția că perioada detașării nu depășește 24 de luni. În acest caz, angajatorul trebuie să fie înregistrat pe teritoriul Părții care l-a detașat. Cu acordul dintre instituțiile competente, în mod individual, perioada menționată de aplicare a legislației a Părții care detașează poate fi prelungită, dar nu mai mult de 24 de luni.

2. Asupra personalului întreprinderilor de transport care efectuează servicii de transport internațional de pasageri și de mărfuri pe teritoriul Părților, se aplică legislația acelei Părți pe teritoriul căreia este înregistrată întreprinderea de transport respectivă.

3. Asupra membrilor misiunilor diplomatice și personalul oficiilor consulare ale Părților se aplică dispozițiile Convenției de la Viena din 18 aprilie 1961 cu privire la relațiile diplomatice și Convenției de la Viena din 24 aprilie 1963 cu privire la relațiile consulare.

III. PENSII, PLĂȚI DE ASIGURARE

Articolul 7
Dreptul la pensie

1. Fiecare Parte stabilește și plătește pensia în baza stagiului de cotizare/ stagiului de muncă, realizat pe teritoriul său, în conformitate cu prevederile prezentului Acord și legislației proprii. Calculul și confirmarea stagiului de cotizare și stagiului de muncă se efectuează în conformitate cu legislația Părții care stabilește pensia.

2. În cazul în care dreptul la pensie conform legislației unei Părți survine ca rezultat al totalizării perioadelor stagiului de cotizare sau a stagiului de cotizare și stagiului de muncă, realizate conform legislației celeilalte Părți, atunci perioadele stagiului de cotizare și stagiului de muncă realizate conform legislației acestei Părți se iau în considerare cu condiția că acestea nu se suprapun în totalitate sau parțial în timp.

3. La determinarea dreptului la pensie pentru stagiul de muncă într-o anumită activitate, funcție sau în anumite condiții de muncă și organizații, realizat în conformitate cu legislația unei Părți, perioadele de muncă similare realizate pe teritoriul celeilalte Părți nu se totalizează, dar se iau în considerare ca stagiu de cotizare/stagiu de muncă în condiții generale.

Articolul 8
Calculul pensiilor

Fiecare Parte calculează cuantumul pensiei reieșind din stagiul de cotizare/stagiul de muncă realizat în conformitate cu legislația proprie și în modul prevăzut de legislația acestei Părți, ținînd cont de dispozițiile prezentului Acord. La calculare se determină:

1) cuantumul teoretic al pensiei, incluzînd adaosurile, majorările și suplimentele, luîndu-se în considerare perioadele stagiului de cotizare/stagiului de muncă realizate în conformitate cu legislația ambelor Părți;

2) cuantumul real al pensiei proporțional raportului între stagiul de cotizare/stagiul de muncă realizat în conformitate cu legislația primei Părți și stagiul de cotizare/stagiul de muncă total.

La calcularea pensiei se iau în considerare numai veniturile realizate în perioada stagiului de cotizare/stagiului de muncă realizat în conformitate cu legislația Părții care stabilește pensia.

Articolul 9
Realizarea dreptului la pensie

1. Stabilirea pensiei în conformitate cu legislația unei Părți nu afectează dreptul persoanei la stabilirea concomitentă a aceluiași tip și/sau a altui tip de pensie (cu excepția pensiei de urmaș) în conformitate cu legislația celeilalte Părți.

În cazul stabilirii persoanei care beneficiază de pensie pentru limită de vîrstă, vechime în muncă sau pensie de dizabilitate/invaliditate în conformitate cu legislația unei Părți, a pensiei de urmaș în conformitate cu legislația celeilalte Părți, plata pensiei pentru limită de vîrstă, vechime în muncă sau pensie de dizabilitate/invaliditate se suspendă. Plata pensiei de urmaș stabilită în conformitate cu legislația unei Părți încetează, dacă cealaltă Parte stabilește pensie pentru limită de vîrstă, vechime în muncă sau pensie de dizabilitate/invaliditate.

2. Dacă în conformitate cu legislația unei Părți, dreptul la pensie survine mai înainte, această Parte stabilește pensia în conformitate cu legislația proprie, ținînd cont de dispozițiile prezentului Acord.

Articolul 10
Dreptul la plăți de asigurare

1. Plățile de asigurare în conformitate cu legislația proprie se stabilesc și se achită de Partea, legislației căreia era supusă persoana la momentul producerii accidentului de muncă sau în timpul desfășurării ultimei activități de muncă, care a provocat boala profesională, indiferent dacă boala profesională s-a manifestat și (sau) a fost diagnosticată (stabilită) pe teritoriul celeilalte Părți.

2. Dacă, activitatea desfășurată conform legislației fiecărei Părți este susceptibilă de cauza apariția unei boli prefesionale, atunci dreptul la plățile de asigurare în legătură cu boala profesională le stabilește instituția competentă a Părții, legislației căreia a fost supusă ultima dată persoana care a desfășurat activitatea de muncă susceptibilă de a cauza apariția bolii prefesionale. Dacă instituția competentă a acestei Părți în conformitate cu legislația pe care o aplică nu stabilește dreptul la plățile de asigurare în legătură cu o boală profesională, atunci dreptul la acestea este stabilit de instituția competentă a celeilalte Părți în conformitate cu legislația pe care o aplică.

Articolul 11
Agravarea bolii profesionale

1. Dacă dreptul la plăţile de asigurare ca urmare a bolii profesionale a apărut în conformitate cu legislaţia uneia dintre Părţi, instituţia competentă a acestei Părţi este responsabilă pentru realizarea acestora ca urmare a agravării bolii profesionale, chiar dacă această agravare a avut loc în perioada în care persoana era supusă legislaţiei celeilalte Părţi, dacă nu a desfăşurat pe teritoriul celeilalte Părţi o activitate de muncă susceptibilă de a cauza această boală profesională.

2. În cazul agravării bolii profesionale a persoanei care beneficiază de plăţi de asigurare din cauza acestei boli profesionale în conformitate cu legislaţia primei Părţi, în timpul desfăşurării activităţii de muncă care poate fi susceptibilă de a cauza această boală profesională pe teritoriul celeilalte Părţi:

1) instituţia competentă a primei Părţi continuă să plătească plata asigurată stabilită, fără a ţine cont de agravarea bolii profesionale,

2) instituţia competentă a celei de-a doua Părţi, legislaţiei căreia a fost supusă persoana în perioada desfăşurării activităţii de muncă, susceptibilă de a agrava boala profesională, determină plata de asigurare în mărimea diferenţei dintre mărimea plăţii de asigurare după agravarea bolii profesioanale şi mărimea plăţii de asigurare pînă la agravarea bolii profesionale, stabilită de legislaţia pe care o aplică instituţia competentă a acestei Părţi.

Articolul 12
Exportul pensiilor şi plăţilor de asigurare

1. Dacă prezentul Acord nu prevede altfel, la strămutarea persoanei căreia i s-a stabilit pensie sau plată de asigurare, cu domiciliu de pe teritoriul unei Părţi pe teritoriul celeilalte Părţi, plata pensiei, plăţii de asigurare este efectuată în continuare de Partea care le-a stabilit.

2. Dispoziţiile alineatului 1 al prezentului articol nu se aplică părţii de pensie calculată conform legislaţiei în baza perioadelor stagiului de muncă în care nu au fost achitate contribuţii de asigurări sociale, precum şi adaosurilor, majorărilor şi suplimentelor la pensie.

Articolul 13
Plata pensiilor şi a plăţilor de asigurare

1. Plata pensiilor şi a plăţilor de asigurare în conformitate cu prezentul Acord se efectuează în moneda Părţii pe teritoriul căreia domiciliază beneficiarul acestora.

2. Modalitatea de plată a pensiilor şi a plăţilor de asigurare, precum şi transferul de mijloace financiare conform cursului valutar oficial stabilit de banca naţională (centrală) a Părţilor, este prevăzut de Aranjamentul administrativ privind aplicarea prezentului Acord între autorităţile competente ale Părţilor.

IV. COOPERAREA PĂRŢILOR

Articolul 14
Aplicarea Acordului

1. În scopul implementării prezentului Acord, autorităţile competente ale Părţilor încheie Aranjamentul administrativ pentru aplicarea acestuia şi desemnează instituţiile competente.

2. Autorităţile competente şi instituţiile competente ale Părţilor îşi acordă gratuit şi reciproc asistenţa necesară în implementarea prezentului Acord, îşi prezintă informaţii privind legislaţia şi modificările acesteia.

3. Corespondenţa dintre autorităţile competente şi instituţiile competente ale Părţilor se va purta în limba rusă.

4. Instituţiile competente ale Părţilor îşi prezintă reciproc informaţia solicitată despre circumstanţele considerate importante pentru implementarea prezentului Acord. Documentele eliberate pe teritoriul oricărei dintre Părţi se admit fără legalizare.

Articolul 15
Expertiza medicală

Decizia privind gradul şi cauza invalidităţii, gradul (procente) pierderii capacităţii de muncă/capacităţii profesionale de muncă ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale se ia de către instituţia competentă responsabilă pentru efectuarea expertizei sau investigării complexe medicale, a Părţii, în conformitate cu legislaţia căreia se stabileşte şi se plăteşte pensia şi plata de asigurare corespunzătoare. Pentru aceasta, se iau în consideraţie certificatele şi concluziile medicale eliberate de către instituţiile competente ale Părţilor.

Articolul 16
Protecția datelor cu caracter personal

Dacă în baza prezentului Acord și în conformitate cu legislația națională are loc transmiterea de date cu caracter personal, atunci, cu condiția respectării legislației în vigoare a fiecărei Părți, se vor aplica următoarele dispoziții:

1) la cererea instituției competente destinatare al datelor va informa instituția competentă care le transmite despre utilizarea datelor transmise și rezultatele obținute prin aceasta;

2) utilizarea datelor de către instituția competentă destinatară se admite doar în scopurile stabilite de prezentul Acord și în condițiile prevăzute de instituția competentă care le transmite. Utilizarea datelor cu caracter personal este permisă în scopul prevenirii și urmăririi infracțiunilor de importanță considerabilă, precum și în scopul apărării împotriva amenințărilor majore pentru securitatea publică, dacă autoritatea Părții care transmite datele a autorizat această utilizare. Fără autorizarea prealabilă a instituției competente a Părții care transmite datele, o utilizare în alte scopuri se permite numai dacă aceasta este necesară pentru apărarea împotriva apariției unui pericol pentru viața, integritatea corporală sau libertatea personală a unui individ sau pentru valori patrimoniale semnificative și în caz de pericol iminent. În acest caz autorizarea ulterioară privind modificarea scopului de utilizare a datelor se va solicita neîntârziat de la autoritatea competentă a Părții care transmite datele. În caz de refuz al autorizării, utilizarea în continuare a datelor cu caracter personal în alte scopuri nu se admite, iar prejudiciul cauzat la utilizarea informațiilor în scopuri trebuie să fie recuperat;

3) datele cu caracter personal transmise trebuie să fie clare și în volumul necesar pentru realizare unui anumit scop sau sarcină în limitele prezentului Acord. Dacă prin transmiterea datelor cu caracter personal în conformitate cu prezentul Acord persoanei i-a fost cauzat un prejudiciu, atunci instituția competentă a cărei acțiuni a cauzat prejudiciul poartă răspundere în conformitate cu legislația națională a acesteia;

4) dacă legislația națională privind datele cu caracter personal, aplicată de instituția competentă care le transmite, stabilește termene speciale de radiere, instituția competentă care transmite datele va atenționa instituția destinatară în această privință.

Indiferent de aceste termene, datele transmise se vor radia imediat ce nu mai sunt necesare în scopul pentru care au fost transmise;

5) instituțiile competente care transmit și cea destinatară sunt obligate să înregistreze transmiterea și primirea datelor cu caracter personal;

6) instituția competentă care transmite și cea destinatară sunt obligate să asigure eficient protecția datelor transmise (primite), împiedicând divulgarea neautorizată, accesul la acestea, precum și modificarea și distrugerea acestora;

7) datele transmise şi utilizate în temeiul prezentului Acord, precum şi modalitatea de schimb al acestor date sunt definite în Aranjamentul administrativ pentru aplicarea prezentului Acord.

Articolul 17
Depunerea cererii

1. Cererea în scris pentru stabilirea sau recalcularea pensiei sau plăţii de asigurare depusă în conformitate cu legislaţia unei Părţi, se consideră ca o cerere depusă în conformitate cu legislaţia celeilalte Părţi.

2. Cererile în scris care în conformitate cu legislaţia unei Părţi, au fost depuse într-un termen stabilit la instituţia competentă a acestei Părţi, se consideră ca fiind depuse în acelaşi termen la instituţia competentă a celeilalte Părţi.

V. DISPOZIŢII TRANZITORII ŞI FINALE

Articolul 18
Dispoziţii tranzitorii

1. Stabilirea şi plata pensiilor după intrarea în vigoare a prezentului Acord se efectuează după cum urmează:

1) pentru stagiul de muncă realizat pînă la 31 decembrie 1991 pe teritoriul fostei URSS, pensia se stabileşte şi se plăteşte de Partea, pe teritoriul căreia persoana domiciliază la data solicitării pensiei, în conformitate cu dispoziţiile prezentului Acord;

2) pentru stagiul de cotizare/stagiul de muncă realizat după 31 decembrie 1991 pe teritoriul Părţilor, fiecare Parte calculează şi plăteşte pensia corespunzător stagiului de cotizare/stagiului de muncă realizat pe teritoriu propriu, în conformitate cu dispoziţiile prezentului Acord.

2. În cazul strămutării pensionarului de pe teritoriul unei Părţi şi stabilirii domiciliului pe teritoriul celeilalte Părţi, plata pensiei stabilite pentru stagiul de muncă realizat pînă la 31 decembrie 1991, la locul de domiciliu anterior se suspendă în conformitate cu legislaţia.

Partea, de la noul loc de domiciliu al pensionarului, stabileşte pensia luînd în considere stagiul prevăzut începînd cu prima zi a lunii care urmează luna în care a încetat plata pensiei în cealaltă Parte, dar nu mai mult decît cu şase luni înainte de luna în care a fost solicitată pensia.

3. În cazul în care, în conformitate cu legislaţia Părţii de la noul loc de domiciliu a pensionarului nu se stabileşte dreptul la pensie, pensia va continua

să fie plătită de Partea în care beneficiarul a domiciliat anterior pînă la dobîndirea dreptului la pensie (inclusiv la un alt tip de pensie) în conformitate cu legislaţia Părţii de la noul loc de domiciliu al pensionarului.

4. Pensiile, stabilite pînă la intrarea în vigoare a prezentului Acord nu se reexaminaează în conformitate cu prevederile prezentului Acord.

Dacă pînă la intrarea în vigoare a prezentului Acord, o Parte a stabilit pensia la determinarea căreia nu a fost luat în considerare stagiul de cotazare/stagiul de muncă realizat pe teritoriul altei Părţi, atunci Partea pe teritoriul căreia a fost realizat acest stagiu stabileşte pensia luînd în considerare acest stagiu în conformitate cu dispoziţiile prezentului Acord, în baza cererii persoanei, începînd cu prima zi a lunii care urmează luna în care a fost depusă cererea respectivă, dar nu mai înainte de data intrării în vigoare a prezentului Acord.

Articolul 19
Soluţionarea diferendelor

Diferendele apărute la implementarea şi interpretarea prezentului Acord se soluţionează prin consultări între autorităţile împuternicite ale Părţilor.

Articolul 20
Modificarea Acordului

La înţelegerea reciprocă a Părţilor, în prezentul Acord pot fi introduse modificări şi completări perfectate prin protocoale separate care sunt parte integrantă a Acordului şi intră în vigoare în conformitate cu dispoziţiile articolului 21 al prezentului Acord.

Articolul 21
Intrarea în vigoare, valabilitatea şi încetarea valabilităţii Acordului

1. Prezentul Acord se încheie pe o perioadă nedeterminată.

2. Prezentul Acord intră în vigoare în prima zi a celei de-a treia luni calendaristice care urmează luna recepţionării, prin canale diplomatice, a ultimei notificări scrise privind îndeplinirea de către Părţi a procedurilor interne, necesare intrării sale în vigoare.

La intrarea în vigoare a prezentului Acord, Acordul între Guvernul Republicii Moldova şi Guvernul Republicii Belarus privind garanţiile drepturilor cetăţenilor în domeniul asigurării cu pensii din 12 septembrie 1995

își încetează valabilitatea, iar drepturile persoanelor dobîndite în conformitate cu acest Acord se mențin.

3. Fiecare Parte este în drept să denunțe prezentul Acord printr-o notificare scrisă transmisă celeilalte Părți prin canale diplomatice. Valabilitatea prezentului Acord încetează la data indicată în notificare, dar nu înainte de expirarea termenului de 6 luni de la data care urmează zilei recepționării notificării.

4. Drepturile persoanelor dobîndite pe durata valabilității prezentului Acord se mențin și după denunțarea sa.

Întocmit la Minsk la 23 octombrie 2019, în două exemplare originale, fiecare în limbile română și rusă, ambele texte fiind egal autentice. În cazul apariției unor divergențe la interpretarea dispozițiilor prezentului Acord, textul în limba rusă va fi de referință.

Pentru Republica Moldova

Pentru Republica Belarus